

Ahotsa eta kantua

Gai honetan, gizaki-ahotsa azteruko dugu baita gure gorputzaren atalak prozedura honetan parte hartzen dutenak ere. Abeslarien ahotsak desberdintzen ikasiko dugu baita ahots taldeak ere.

Abesteak desberdintzen gaitu animaliak eta gizakiok. Animaliek instintiboki abesten dute, guk ordea, kontzienteki egiten dugu.

Guk hitzekin abes dezakegu, hau da edo zein hizkuntzatan textua ahoska dezakegu, edo hitzik, hau da esanairik gabeko fonemak ahoskatuz.

Gure ahotsa balore handiko tresna da musikariontzat, benetako musika tresna delako.

Gizakiok askotan txorien txorrotzioetan oinarritu gara eredutzat hartuz edo gure abestiak sortzeko asmoarekin.

Ahots sistema

Gure ahots sisteman hiru atal dira nagusiak: birikak, fonazio aparatua eta aparatua burrunbaria. Hirurak oso garrantzitsuak dira ahotsa sortzeko.

Birikak. Bularrean dauden bi saku dira, kanpoko haizea hatzeko eta botatzeko balio dutenak.

Guri asko interesatzen zaizkigu gure ahotsa musika tresna aerofono bat delako, hau da haizea behar duela soinua sortzeko.

Arnasa hartzen dugunean sudurra eedo ahoa, faringe, laringe, trakea eta bronkioetatik pasatzen da biriketaraino eta haizea botatzen dugunean kontrako bidea egiten du.

Soinua sortzeko gure birikak hustu egiten dira, hori gertatzeko toraxeko giarrak eta diafragma arduratzen dira. Hauek birikak bultzatzen dute haizea botatzeko.

Haizea trakeatik igotzen da eta ahots-kordekin topatzen da bibrazaz. Ahots kordak bi izur dira eta estarran daude.

Estarran sortutako soinua oso ahula da eta ulertezina. Soinu hau moldatzeko gure aparatua burrunbaria behar dugu.

Aparatu honen zati nagusiak, mingaina, ahoa eta ezpainak dira.

Adibidez:

L eta R fonemak sortzeko mingaina behar dugu, bokalak sortzeko ahoaren posizioa funtsezkoa da eta ezpainbikariak sortzeko, hau da p edo b, ezpainak oso garrantzitsuak dira.

Gizakion ahots sailkapena

Gizakion ahotsak bi talde handitan banatu daitezke. Alde batetik ahots baxuak daude gizonezko ahotsak direnak, eta bestetik ahots altuak, emakumezko eta umezkoenak. Gizonezko ahotsak, baxuenetik altuenera baxu-ahotsa, baritono-ahotsa, tenor ahotsa eta kontratenor ahotsak dira.

Emakumezko ahotsak baxuenetik altuenera, kontralto-ahotsa, mezzosoprano-ahotsa eta soprano-ahotsak dira.

Baxu-ahotsa gizonezkoen ahotsik baxuena da.

Baritono-ahotsa gizonaen ahots erdikia da.

Tenor-ahotsa gizonaen ahotsik altuena da.

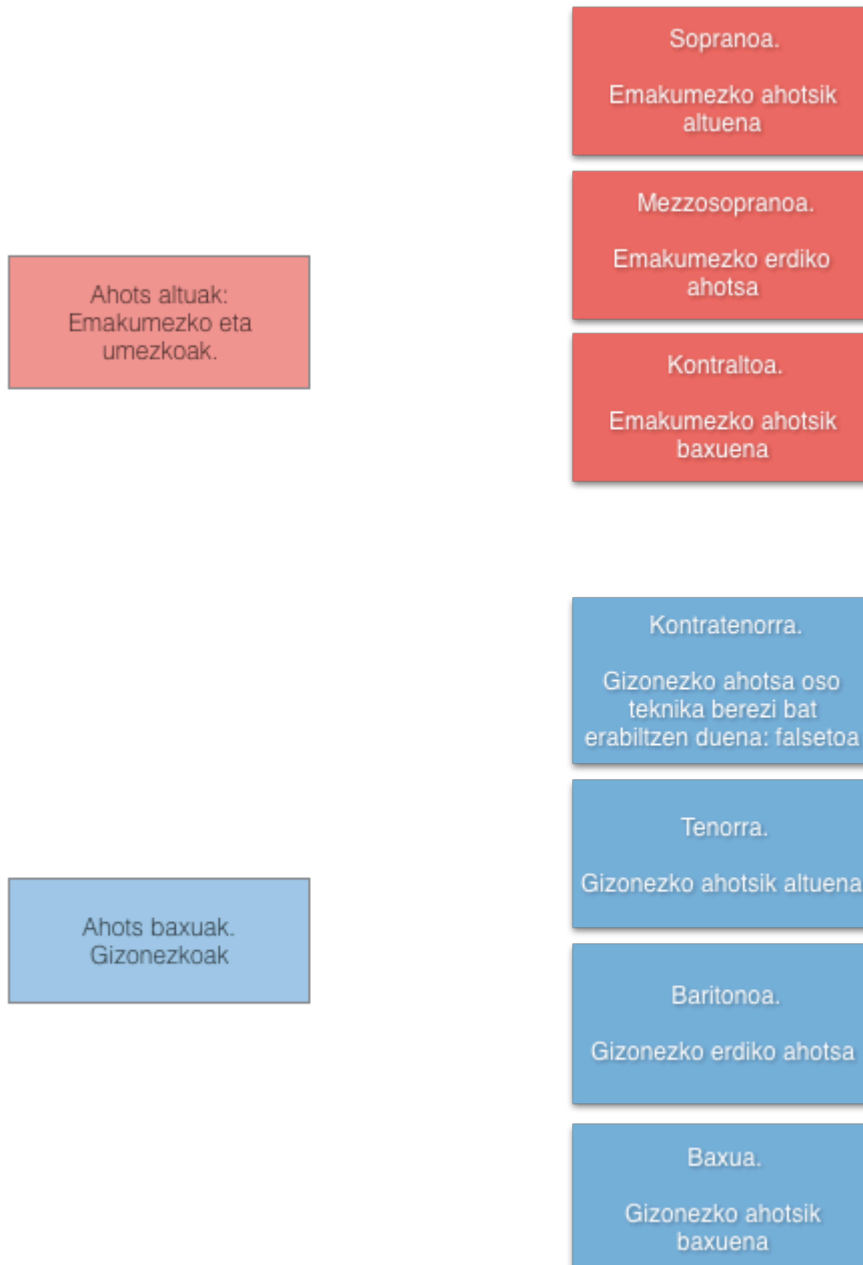
Baina oso ahots berezi dago gizonaen artean: kontratenor-ahotsa. Ahots hau, oso teknika berezi bat erabiliz lortzen da, falseto izenekoa. Horrela, gizonaen emakumezko ahotsak lortzen dituzte.

Aldiz, emakumezko ahotsen artean, kontralto-ahotsa da emakumezko ahotsik baxuagoa.

Emakumezko ahots erdikia mezzosoprano-ahotsa da.

Eta emakumezko ahotsik altuena, soprano-ahotsa da.

Jakin behar duzue zer den tesitura: abeslari batek entona dezakeen nota multzoa da, baxuenetik altuenera.

Abeslari bikainak

Oso ohikoa da divo hitza erabiltzea opera abeslari handiak aipatzen ditugunean. Hitz honek jainko paganoa esan nahi du. Bere jarrerak polemika eta ikusmina sortu du askotan.

Hemen ikus dezakezue Cecilia Bartoli italiar mezzosopranoa ikus dezakezue.

Hementxe Enrico Caruso daukagu. Tenor italiarra Napolesen jaiota. Bere garaian hoberenetarikoa izan zen. Napolesen abesten hasi zen baina Milanen ospea lortu zuen.

Beste abeslari bikaina Maria Callas izan zen. Amerikarra baina jatorriz greziarra. Oso mito handia izan zen bere garaian. Oso ahots boteretsua zeukan matizak beterik.

Eta, zer esan daiteke hiru tenorrei buruz? Luciano Pavarotti, Plácido Domingo eta José Carreras.

Pavarotti italiarra zen, Modenakoa eta XX. mendeko hoberenetarikoa bat, Plácido Domingorekin eta José Carrerarekin oso ospe handia lortu zuten Hiru Tenorrek taldearekin. Plácido Domingo ordea espaniarra da. Madrilen jaiota. Denbora luze bizi zen latino amerikar bere gurasoak zarzuela abeslariak ziren eta hantxe lan egiten zutelako. Pavarottirekin XX. mendeko handienetakoa da. Eta hirugarrena, José Carreras da, hau ere espaniarra, Bartzelonan jaiota, familia xume batean. 17 urterekin abesteari ekin zion gogor, baina 1987. urtean leuzemiak jota gaixotu zen. Zorionez onik atera zen eta ondoren José Carreras fundazioa sortu zuen leuzemiaren kontra borrokatzeko.

Ahots taldeak

Gizakioi beti elkarrekin abestea gustau zaigu, horrela, talde desberdinak sortu dira. Talde hauek izan daitezke oso txikiak, bikoteak bezala edo oso handiak orfeoien kasu. Taldeetan ere umeeak, emakumeak edo gizonak parte har dezakete, nahastuta edo nahastu gabe.

Hurrengoan, nola sailka ditzakegun ahots taldeak irakatsiko dizuet.

Ahots taldeak bi modutan sailka daitezke:

Ahots kopuruaren arabera edo ahots motaren arabera.

Kopuruaren arabera 8 taldetan banatu ditut, baina ziur aski, gehiago aurki daiteke, baina hori bai, hauek dira ohikoenak:

Talde bakoitzean dauden ahots motei erreparatzen badiegu, lau talde bereiz ditzakegu:

Ahots kopururaren arabera

Bikoteak

Bi pertsona abesten. Izan daiteke musika landua, tradizionala eta hiriko herri musika.

Hirukoteak

Hiru pertsona abesten.

Laukoteak

Lau pertsona abesten.

Bostkoteak

Bost pertsona abesten.

Otxoteak

Zortzi pertsona abesten. Normalean gizonak dira eta Euskal Herrian ohikoak dira

Ganbera abesbatzak

Abesbatza txikiak dira, gehienez 20 pertsonakoak.

Abesbatzak

20-80 pertsona dira. Normalena emakumeak eta gizonak izatea da.

Orfeoiak

80 eta 250 pertsona arteko abesbatza handiak dira.

Ahots moten arabera

Eskolaniak

Haurren abesbatzak dira, batez ere mutilenak.

Ahots mistoen abesbatzak

Koru gehienak mota horretakoak dira.

Ahots baxuko abesbatzak

Gizonek bakarrik osatutako abesbatzak dira.

Ahots zurien abesbatzak

Ahots zuriz osatutako koruak dira, hau da, emakumeenak, nahiz eta haurren ahotsak ere ahots zuriak izan, ikusi dugunez, haurren koruei eskaniera esaten zaie.